

ÅRSPLAN 26/27

Sjøhagen FUS barnehage

Sjøhagen

INNHold

1. Om årsplanen og FUS sine mål for barnehagene

Visjon
Verdier
Hovedmål

2. Om barnehagen

3. Vårt verdigrunnlag

Barn og barndom
Demokrati
Mangfold og gjensidig respekt
Likestilling og likeverd
Bærekraftig utvikling
Livsmestring og helse

4. Barnehagens formål og innhold

Sosioemosjonell støtte og veiledning
Organisering og ledelse
Læringsstøtte

5. Barns medvirkning

6. Samarbeid

Foreldresamarbeid
Samarbeid med andre instanser

7. Overganger

Tilvenning i barnehagen
Overganger innad i barnehagen
Overgang mellom barnehage til skole

8. Barnehagen som pedagogisk virksomhet

Lærende organisasjon
Planlegging
Vurdering
Dokumentasjon
Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte.

9. Barnehagens fagområder

**BARNET
FØRST!**

1. OM ÅRSPLANEN OG FUS SINE MÅL FOR BARNEHAGENE

Årsplanen viser hvordan barnehagen jobber for å oppfylle kravene i den nasjonale rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.37). Årsplanen beskriver hvordan vi jobber for å nå FUS sine felles målsetninger for barnehagene.

Visjon:

Sammen gir vi barndommen verdi: Vennskap, lek og glede og hverdagsmagi

Visjonen er vår ledestjerne og den setter retning for hva vi ønsker at FUS barnehagene skal oppnå – i dag og i fremtiden. Visjonen er det vi strekker oss etter hver dag i møte med barn, foreldre og kollegaer.

Som en del av FUS sin visjon vil vi skape glede og hverdagsmagi. Prioriteringen vår er å sette barnet først, som innebærer at barna skal oppleve tilstedeværende ansatte som skaper uforglemmelige øyeblikk. Vi skal legge til rette for felles opplevelser der alle møtes og behandles med likeverd, nysgjerrighet og respekt. Det skal være gøy å gå i Sjøhagen FUS barnehage.

Helt fra barna starter i barnehagen legger vi til rette for dannelse av gode relasjoner med andre barn. Da må ansatte være nære, delaktige og regulere det sosiale samspillet.

Verdier:

Glødende, skapende og tilstedeværende

Våre metoder for å jobbe i tråd med verdiene:

GLØDENDE	SKAPENDE	TILSTEDEVÆRENDE
• Vi har godt humør og engasjement. • Vi er lekne og fantasifulle • Vi er nysgjerrige og skaper hverdagsmagi.	• Vi tenker nytt og undrer oss med barna. • Vi er opptatt av læring i prosesser og ikke sluttresultat. • Vi skaper gode opplevelser.	• Vi ser enkeltbarn og deres behov. • Vi har fokus på vennskap og venneanskaffelses-kompetanse. • Vi er opptatt av at leken kommer først og verner om lekens egenverdi.

Hovedmål:

- FUS barn har et positivt selvbilde
- FUS barn er trygge og forskende, trives i lek og har vennekompetanse
- FUS barn gleder seg til “resten av livet”, og vet at de har påvirkningsmulighet og at innspillene deres teller
- FUS barn har det gøy i barnehagen

I Sjøhagen FUS barnehage skal vi anerkjenne og ivareta barndommens egenverdi der barna skal få oppleve vennskap, lek, glede og humor hver dag. Barna skal sammen få mulighet til å utvikle seg, tro på egne evner og få et positivt selvbilde. Dette krever tilstedeværende personale som er lyttende, oppmerksomme og entusiastiske i møte med hvert enkelt barn. Dette skaper trygge rammer for barna slik at de ansatte kan veilede, inspirere og tilrettelegge.

I FUS barnehagene har vi et felles slagord, «Barnet først». Det innebærer at alt vi gjør skal være til barnets beste. «Barnet først» er også navnet på vår kompetansesatsing, der målet er et likeverdig barnehage tilbud av høy kvalitet i alle våre barnehager.

I denne årsplanen er kapitlene bygd opp slik: Først en beskrivelse av hva rammeplanen sier, så en beskrivelse av hvordan vi vil gjennomføre dette i praksis.

2. OM BARNEHAGEN

Sjøhagen FUS barnehage er en del av FUS Barnehagene AS, en landsdekkende barnehagekjede med rundt 180 barnehager over hele landet. Barnehagen åpnet sommeren 2008 og ligger sentralt til på Sjøhagen/Kambo, med en beliggenhet som kombinerer det landlige med kort nærhet til by og lokalmiljø.

Vi bruker nærmiljøet aktivt gjennom hele året, og benytter oss av varierte turmuligheter i området – med Kulpestranda som et særlig verdifullt uteområde for lek, utforskning og naturopplevelser.

Sjøhagen FUS barnehage er organisert som en basebarnehage med 76 barn fordelt på to baser: Krabbeslottet for barn i alderen 0–3 år og Froskedammen for barn i alderen 3–6 år. Barna oppholder seg hovedsakelig i aldersinndelte grupper som gir trygghet, tilhørighet og utvikling tilpasset barnas modenhet. Samtidig legger vi til rette for at barna av og til møtes på tvers av alder, slik at de kan lære av hverandre og utvikle sosial kompetanse gjennom variert samspill.

Barnehagen har lyse, innbydende rom som er temabasert innredet for å inspirere til ulike former for lek, læring og kreativ utfoldelse. Rommene gir barna gode muligheter til å fordype seg i lek og samspill i mindre og skjermede grupper, samtidig som de opplever valgfrihet og medvirkning i hverdagen. I FUS settes barna først. Vi jobber systematisk for å sikre god kvalitet i alle ledd, med et glødende, tilstedeværende og engasjert personale. Gjennom omsorg, lek og læring i et trygt og inkluderende miljø får barna hos oss utvikle seg i sitt eget tempo, oppleve mestring og bli møtt med nye og meningsfulle utfordringer hver dag.

3. VÅRT VERDIGRUNNLAG

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Barnehagen skal bygge på grunnleggende verdier i kristen og humanistisk arv og tradisjon, slik som respekt for menneskeverdet og naturen, på åndsfrihet, nestekjærlighet, tilgivelse, likeverd og solidaritet, verdier som kommer til uttrykk i ulike religioner og livssyn og som er forankret i menneskerettighetene.

Barna skal få utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. De skal lære å ta vare på seg selv, hverandre og naturen. Barna skal utvikle grunnleggende kunnskaper og ferdigheter. De skal ha rett til medvirkning tilpasset alder og forutsetninger.

Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap. Barnehagen skal fremme demokrati og likestilling og motarbeide alle former for diskriminering.»

(Barnehageloven § 1)

I Sjøhagen FUS er det formålsparagrafen som styrer innholdet i barnehagen. Vi er mange ansatte med ulike erfaringer som vi har med oss i vårt daglige arbeid. Vi har jobbet med formålsparagrafen, om hvordan vi skal forstå og gjøre den til vår egen.

Den mest grunnleggende verdien vi jobber etter er likeverdet, alle mennesker er like mye verdt. Vi skal bidra til at alle barn føler seg sett og blir anerkjent for den de er. På den måten synliggjør vi den enkeltes plass og verdi i fellesskapet.

Barna i Sjøhagen FUS er forskjellige, men alle skal møtes med toleranse, likeverd, respekt, glede og humor - uavhengig av kjønn, funksjonsevne, seksuell

orientering, etnisitet, kultur, sosial og økonomisk bakgrunn, språk og religion. Vi skal motarbeide enhver form for diskriminering. Ved å vise toleranse for alle, gir vi rom for ulikheter og vi ser på mangfoldet som en ressurs.

I Sjøhagen FUS bygger vi vår virksomhet på prinsippet om likestilling og vi ønsker å bidra til at barna opplever valgfrihet uavhengig av kjønn, i forhold til hva de ønsker å drive med. Vi ser verdien av at barna får være delaktige i sine egne liv. De skal anerkjennes for den kompetansen de har, følelsene og meningene deres. Det krever at de ansatte lytter til barna og ser hvert enkelt individ. Dette åpner for et samarbeid, slik at vi kan forme hverdagen sammen.

Respekt og toleranse skal prege relasjonene i barnehagen, enten det er relasjoner mellom barna, voksne og barn, foreldre og ansatte eller mellom de ansatte. I samarbeid med hjemmet skal vi ha en helhetlig tilnærming til barnas utvikling. Barnehagen er en del av et langt utdanningsløp og gjennom å lære barna om prinsippene i vårt demokratiske samfunn ønsker vi å forme gode samfunnsborgere.

Det er menneskesynet som er grunnsteinen i alt vårt pedagogiske arbeid og samhandling i barnehagen. Målet er at verdiene skal gjenspeiles i det vi gjør. Det skal være plass til alle i Sjøhagen FUS barnehage.

Danning og omsorg

«Barna skal møtes som individer, og barnehagen skal ha respekt for barnets opplevelsesverden. Barns liv påvirkes av omgivelsene, men barn påvirker også sine egne liv»

(Rammeplanen, 2017)

Danning og omsorg er fundamentale grunnstener i barnehagens samfunnsmandat, integrert gjennom lek, læring og hverdagssituasjoner. Omsorg sikrer trygghet og empati, mens danning fremmer selvstendighet, etisk refleksjon og kritisk tenkning. Dette danner grunnlaget for barnas allsidige utvikling og deltakelse i samfunnet. Vi skal bidra til at barna blir robuste samfunnsborgere som yter motstand og klarer å stå i motgang i samspill, dialog og lek med andre.

Et grunnleggende behov hos mennesker er omsorg, det å bli tatt vare på og bry seg om hverandre. Omsorg preger alle situasjoner, inkludert lek, læring, stell, måltider og påkledning. I Sjøhagen FUS ønsker

vi at barna skal lære seg å motta og gi omsorg, og derigjennom lære å anerkjenne egne behov og ønsker. Fokus på omsorg gir et godt grunnlag for trivsels, glede og mestring.

Mål:

- Barna skal glede seg til å komme i barnehagen
- Barna skal utvikle positiv selvforståelse og oppleve livsmestring i barnehagen
- Barna skal oppleve at deres stemme betyr noe for fellesskapet de er en del av
- Barna skal erfare mangfold og kulturelle ulikheter
- Barna skal oppnå forståelse for de verdiene og normene som er viktige for fellesskapet

Tiltak:

- Ansatte skal være gode rollemodeller i det sosiale samspillet ved å anerkjenne og følge opp barnas initiativ
- Ansatte skal positivt synliggjøre og fremheve mangfold og ulikhet som grunnlag for utforskning
- Ansatte skal være åpne for forslag og tilrettelegge for aktiviteter etter barnas ønsker og behov så godt det lar seg gjøre
- Ansatte skal møte barnet som et selvstendig, likeverdig menneske med varme og åpenhet

Lek, vennskap og læring

«Leken skal være en arena for barns utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre»

(Rammeplanen, 2017).

Leken skal være en arena for barns utvikling og læring, og for sosial og språklig samhandling. Barnehagen skal bidra til at alle barn kan oppleve glede, humor, spenning og engasjement gjennom lek – alene og sammen med andre.

Barna skal få erfare at de er betydningsfulle i leken og at deres bidrag blir verdsatt. I Sjøhagen FUS legges det til rette for inkluderende og meningsfulle lekemiljøer der alle barn får delta ut fra egne forutsetninger. Gjennom lek støttes barnas utvikling av vennskap, språk og sosial kompetanse. De ansatte er tilstedeværende, observerer og veileder ved behov, slik at leken blir en arena for både trivsel, læring og gode relasjoner.

Mål:

- Leken skal preges av hverdagsmagi, humor, glede, fantasi og mestring
- Barna skal få erfaring med å håndtere konflikter, forhandlinger og samarbeide i leken.
- Barna skal utvikle sosial kompetanse og evne til å skape og opprettholde vennskap.
- Barna skal få oppleve inkludering og tilhørighet i leken

Tiltak:

- Personalet legger til rette for varierte læringssituasjoner igjennom lek, utforsking, samtaler, turer og kreative aktiviteter- som utvider barnas perspektiver.
- Personalet veileder barna i konflikthåndtering ved å sette ord på følelser og handlinger. Og vi anerkjenner barnas forsøk på å løse konflikter selvstendig.
- Vi støtter barna i å finne egne løsninger gjennom dialog som å sette ord på tanker, opplevelser og sammenhenger.
- Personalet modellerer positiv samhandling, turtaking og samarbeid.
- Vi deler i mindre grupper for å gi bedre rom for øving på samarbeid og relasjonsbygging.
- Vi prioriterer tid til fri lek, der ansatte er tilstedeværende og støtter barnas utvikling som bidrar til inkludering og tilhørighet i leken.

Digital praksis

«Barnehagens digitale praksis skal bidra til barnas lek, kreativitet og læring. Ved bruk av digitale verktøy i det pedagogiske arbeidet skal dette støtte opp om barns læringsprosesser og bidra til å oppfylle rammeplanens føringer for et rikt og allsidig læringsmiljø for alle barn» (Rammeplanen, 2017).

I Sjøhagen FUS ser vi digitale verktøy som en naturlig og viktig del av barnas oppvekst og hverdag. Sammen med barna utforsker vi den digitale verden gjennom lek, undring og nysgjerrighet. På denne måten legger vi til rette for at barna gradvis utvikler kompetanse til å bli trygge, reflekterte og bevisste digitale brukere. Vi tar utgangspunkt i barnas alder, modenhet og interesser, og støtter deres utforskning av digitale verktøy. Målet er å bidra til at barna utvikler en sunn og god digital dømmekraft.

Mål:

- Barn skal få utforske digitale verktøy på en kreativ, trygg og pedagogisk metode.
- Barna skal utvikle skaperglede og kreativitet

gjennom bruk av digitale verktøy

- Personalet hjelper barna til å forstå egne og andres grenser ved å øve på å spørre om samtykke før de tar bilder, og ved å anerkjenne at alle har rett til å bestemme over bilder av seg selv.

Tiltak

- Personalet bruker digitale verktøy sammen med barna gjennom lek og læring på en skapende og utforskende måte.
- Personalet er gode rollemodeller ved å ivareta barnas personvern og samtale med barna om dette
- Personalet støtter barna i enkel informasjonssøk og introduserer dem for begreper som kildekritikk og opphavsrett på en tilpasset måte
- Personalet deltar aktivt i barnas mediebruk og skaper rom for felles refleksjon, engasjement og samtale.

Bevegelsesglede og naturopplevelser - vårt satsingsområde

Vi ønsker å skape et miljø der barna får utforske kroppen sin, kjenne mestring, oppleve fellesskap og gleden ved å være i bevegelse – både inne, ute og i naturen rundt oss - hver eneste dag.

Gjennom varierte aktiviteter legger vi til rette for at barna utvikler motoriske ferdigheter, trygghet, nysgjerrighet og en positiv selvfølelse.

Naturen er en viktig læringsarena for oss. Den gir rom for undring, lek, samarbeid og fysisk utfoldelse på barnas egne premisser. Vi bruker nærmiljøet aktivt gjennom turer, utforskning, sanseopplevelser og lek i skog, mark og på stranden. Barna får erfare årstidene, værskiftet og naturens mangfold, og vi jobber med å skape en tidlig forståelse for bærekraft og respekt for naturen.

Gjennom året vil vi:

- legge til rette for daglig fysisk aktivitet som gir mestring og glede
- bruke naturen som arena for lek, læring og fellesskap
- gi barna erfaringer som styrker motorikk, koordinasjon og kroppsbeherskelse
- skape trygge rammer der barna våger å prøve, feile og lykkes
- bidra til at barna utvikler gode turvaner og trygghet i naturen
- støtte barnas undring og nysgjerrighet gjennom utforskende aktiviteter

Gjennom dette satsingsområdet vil vi styrke barnas motoriske utvikling, støtte deres nysgjerrighet og bidra til at de utvikler en trygg og positiv relasjon til naturen. Vi ønsker at barna skal kjenne at kroppen er en ressurs, at naturen er et sted for lek, ro og at bevegelse skaper fellesskap og glede. Arbeidet med satsingsområdet vil være synlig i våre turer, prosjekter, lekemiljøer og i måten vi tilrettelegger for barnas medvirkning og utforskning i hverdagen.

Mål for bevegelsesglede

Barna skal:

- oppleve glede, mestring og trivsel gjennom variert fysisk aktivitet ute og inne
- utvikle motoriske ferdigheter, koordinasjon og kroppsbeherskelse i trygge og utfordrende omgivelser
- få erfaringer med risikolek på en trygg måte, og lære å vurdere egen kropp og egne grenser
- erfare at bevegelse er gøy, og at kroppen er et verktøy for lek, utforskning og samspill
- få mulighet til å delta i aktiviteter som tar utgangspunkt i deres interesser og nivå

Tiltak:

- personalet er aktive, inspirerende og tilstedeværende rollemodeller
- personalet legger til rette for variert fysisk aktivitet hver dag
- ansatte skaper et miljø der alle barn opplever mestring, uansett alder og forutsetninger
- ansatte skal veksle mellom planlagte aktiviteter og spontan bevegelseslek
- personalet støtter barn i å utfordre seg selv på en trygg måte

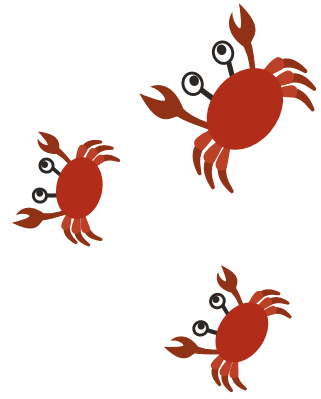
Mål for naturopplevelser

Barna skal:

- bli glad i å være ute og få være i naturen hver dag - året rundt
- få gode turvaner og kjennskap til nærmiljøet og årstidene
- utforske naturens muligheter gjennom lek, undring og oppdagelser
- utvikle respekt for naturen, og få en begynnende forståelse for bærekraft
- oppleve naturen som et fristed for lek, ro, fellesskap og kreativitet

Tiltak:

- ansatte legger til rette for mangfoldige naturopplevelser i all slags vær
- vi bruker naturen aktivt som arena for lek, læring og fellesskap
- vi støtter barnas undring og nysgjerrighet gjennom utforskende arbeidsmåter
- personalet bidrar til at barna får erfaringer som fremmer tilhørighet til naturen
- ansatte skal være begeistringssmittere

4. BARNEHAGENS FORMÅL OG INNHOLD

«Barnehagens innhold skal være allsidig, variert og tilpasset enkeltbarnet og barnegruppen. I barnehagen skal barna få leke og utfolde skaperglede, undring og utforskertrang. Arbeidet med omsorg, danning, lek, læring, sosial kompetanse og kommunikasjon og språk skal ses i sammenheng og samlet bidra til barns allsidige utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 19)

Barnet først er et helhetlig system for å styrke de ansattes kunnskap og handlingskompetanse. Det består av tre ulike hovedområder som sammen bidrar til å styrke barns allsidige utvikling; sosioemosjonell støtte og veiledning, organisering og ledelse samt læringsstøtte.

Sosioemosjonell støtte og veiledning:

Sosioemosjonell støtte og veiledning handler om hvordan de ansatte klarer å skape en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle gode relasjoner med andre, oppleve glede ved å lære noe nytt, oppleve trygghet og tilknytning og ha en opplevelse av selvbestemmelse og selvstendighet.

Positivt klima: I et positivt klima smiler og ler de ansatte sammen med barna. Vi ser mange bevis på at de har en god relasjon til barna, og de viser entusiasme og interesse både med kroppen og stemmen. De er der barna er, i barns høyde og med kroppen vent mot dem.

Negativt klima: Det er fravær av at de ansatte straffer, håner, kjefter og erter barna.

Sensitive voksne-trygge barn: Å være sensitiv handler om å være oppmerksom og respondere på det enkelte barns tegn på at de har behov for støtte. De ansatte kjenner barna godt. De merker hvis barna er urolige, redde, uoppmerksomme, uinteressert, og de tilpasser atferden sin for å respondere på det de ser.

Barns perspektiv og medvirkning: De ansatte følger barns initiativ og ideer, viser fleksibilitet og ivaretar barnas perspektiv. De lar barn uttrykke seg og etterspør barns ideer, gir barn ansvar og oppmuntring til å klare seg selv.

Emosjonskompetanse hos barn og ansatte:

Emosjonskompetanse handler om å identifisere og forstå egne følelser og håndtere frustrasjon. Det handler om å forhindre at stress og uro overvelder evnen til å tenke klart, og ha kontroll over hvordan og når du uttrykker følelser.

Emosjonsveiledning: I emosjonsveiledning er de ansatte bevisst barnets følelser, er til stede, oppretter kontakt med barnet, viser forståelse og aksept for barnets følelser. De går inn i følelsen til barnet, og navngir følelsen. Hvis nødvendig, hjelper og støtter de barnet i problemløsningen.

Organisering og ledelse:

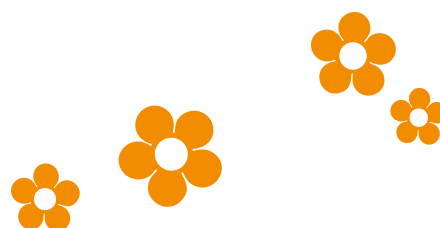
Organisering og ledelse handler om hvordan ansatte skaper en barnehagehverdag som hjelper barn å utvikle god selvregulering, holde fokus og vise interesse for lek og læringssituasjoner. De ansatte etablerer og opprettholder rutiner og strukturer for å skape forutsigbarhet og trygghet, slik at barna kan engasjere seg i meningsfulle og utviklingsfremmende aktiviteter.

Gruppeledelse og veiledning: de ansatte er proaktive og har klare forventninger til atferd. De gir oppmerksomhet på ønsket atferd og gir trygge og forutsigbare rammer.

Tilrettelegge for lek, læring og overganger:

Avdelingen har klare rutiner og de ansatte sikrer flytende overganger. Barna kjenner til regler, og barnehagehverdagen preges av lite venting. Innhold og aktiviteter er godt forberedt.

Variasjon: Det er varierte og interessante materialer i barns høyde. De ansatte tar barns perspektiv og legger til rette for barns deltakelse i aktiviteter.

Læringsstøtte:

Læringsstøtte handler om at de ansatte gir støtte til barnas læring. Det teoretiske grunnlaget kommer hovedsakelig fra forskning på kognitiv utvikling og språkutvikling. Der vektlegges forskjellen mellom det å kun lære fakta og læring av hvordan fakta henger sammen, er organisert og avhengig av hverandre. Barns kognitive og språklige utvikling er avhengig av mulighetene de får til å benytte eksisterende ferdigheter, og om de ansatte støtter utviklingen av stadig mer komplekse ferdigheter. Læring skjer når barnet er i samspill, er aktivt og opplever mening og engasjement. Ren instruksjon egner seg ikke for barn i barnehagealder. De har behov for å delta og medvirke og oppleve mening for at læring skal kunne skje.

Begrepsutvikling, forståelse og dybdelæring: De ansatte bruker læringsfremmende diskusjoner og aktiviteter sammen med barna. Læring handler ikke bare om å tilegne seg kunnskap, men også om å benytte denne kunnskapen i nye situasjoner. De ansatte legger mest vekt på å øke barnas forståelse, snarere enn bare å gjennomføre læringsaktiviteten. De ansatte relaterer nye begreper til situasjoner, hendelser eller objekter som barna er kjent med. Gjenkjenning fremmer læring. De ansatte etterspør barns tenkning og problemløsning.

Tilbakemeldinger: Barn trenger tilbakemeldinger på egen læring for å få mest mulig ut av en situasjon/aktivitet. Når barna er i lek og holder på med aktiviteter kan de ansatte gi hint (verbalt eller fysisk) eller stille spørsmål og komme med innspill for at barna skal holde på lenger med en oppgave, og dermed oppnå økt læring og mestring. Målet er tilbakemeldingssirkler, det vil si gjentakende spørsmål - svar – sekvenser, slik at barnet får en dypere forståelse av det aktuelle temaet.

Språk: I språkstøtte er det viktig med hyppige samtaler sammen med barna, og frem- og tilbake utvekslinger mellom barnet og de ansatte. De ansatte snakker med barna, ikke til. De stiller mange åpne spørsmål, der det kreves mer enn et eller to ord til svar, de repeterer og videreutvikler barnas utsagn, setter ord på det de selv gjør og det barna gjør. De har et variert språk, forklarer ord og knytter ord til hendelser/erfaringer her og nå. De ansatte har en klar intensjon om å fremme barns språk i samtaler mellom barna og mellom barn og ansatte.

Egenledelse i lek og læring: De ansatte støtter barn i sin utvikling av egenledelsesfunksjonene; planlegging, organisering, arbeidshukommelse, fleksibilitet, selvregulering, selvmonitorering, igangsetting. De ansatte tilrettelegger for et variert og rikt lekemiljø og deltar i barnas lek.

BARNET
FØRST!

5. BARNS MEDVIRKNING

«Barnehagen skal ivareta barnas rett til medvirkning ved å legge til rette for og oppmuntre til at barna kan få gitt uttrykk for sitt syn på barnehagens daglige virksomhet. Alle barn skal få erfare å få innflytelse på det som skjer i barnehagen på måter som er tilpasset barnas alder, erfaringer, individuelle forutsetninger og behov.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 27).

Barns rett til medvirkning er et grunnleggende prinsipp i barnehagen. Medvirkning innebærer at barna skal få uttrykke sine tanker, meninger og følelser, og oppleve at disse blir tatt på alvor i hverdagen. Medvirkning tilpasses barnas alder, modenhet og forutsetninger, og skjer både gjennom verbal og nonverbal kommunikasjon. I vår barnehage skal barna oppleve å bli sett, hørt og respektert som aktive deltakere i fellesskapet.

Personalet har et særlig ansvar for å legge til rette for et inkluderende miljø der alle barn får mulighet til å påvirke sin egen hverdag, både individuelt og i gruppe. Medvirkning handler ikke om at barna bestemmer alt, men om at deres perspektiver inngår som en viktig del av barnehagens pedagogiske praksis.

Mål

- Barna skal oppleve å bli sett, hørt og tatt på alvor i barnehagens hverdag.
- Barna skal få erfaring med å uttrykke egne tanker, behov og meninger.

- Barna skal oppleve å ha reell innflytelse på valg, aktiviteter og rutiner i barnehagen.
- Barna skal utvikle selvfølelse, trygghet og respekt for andres meninger.

Tiltak

- Personalet er lyttende og observante overfor barnas verbale og nonverbale uttrykk.
- Barna får delta i planlegging og vurdering av aktiviteter, prosjekter og lek, ut fra alder og interesser.
- Hverdagsrutiner som måltid, påkledning og samlingsstund brukes aktivt til å gi barna valgmuligheter.
- Personalet stiller åpne spørsmål og gir barna tid og rom til å uttrykke seg.
- Barnas interesser og initiativ brukes som utgangspunkt for pedagogiske aktiviteter.
- Personalet reflekterer jevnlig over egen praksis for å sikre at barns medvirkning ivaretas på en reell måte.
- Dokumentasjon brukes sammen med barna for å synliggjøre deres tanker, opplevelser og påvirkning.

6. SAMARBEID

«Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling. Samarbeidet mellom hjemmet og barnehagen skal alltid ha barnets beste som mål. Foreldrene og barnehagens personale har et felles ansvar for barnets trivsel og utvikling.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 29).

Det er den daglige dialogen mellom foreldre og personalet som er den viktigste plattformen for å skape et godt samarbeid med fokus på barnets beste. Foreldre skal oppleve at deres synspunkter om sitt barns hverdag blir lyttet til og vurdert. Barnehagen skal gi en faglig begrunnelse for valgene sine og skal alltid ha barnets og barnegruppens beste som mål.

Foreldre får tilbud om en oppstart/ utviklingssamtale med en pedagog hvert barnehageår. Foresatte og barnehagen har en åpen dialog ved behov for flere samtaler. Målet med samtalen er å utveksle observasjoner og vurderinger knyttet til barnets helse, trivsel, utvikling og læring.

Foreldrebrukerundersøkelsen er en undersøkelse der foreldre svarer på og som gir oss innsyn i deres vurdering av barnehagen. Det er viktig at alle foreldre svarer så vi får et godt grunnlag for videre arbeid. Når resultatet foreligger, utarbeider vi en tiltaksplan for å justere og høyne kvaliteten ytterligere.

- Vi har to foreldremøter i året hvor det ene er temabasert.

Foreldrerådet og SU: Foreldrerådet velger hvert år fire representanter som skal sitte i samarbeidsutvalget (SU). SU fungerer som foreldrenes stemmer til barnehagen slik at man kan fremme foreldrenes felles interesser og bidra til å skape et godt barnehagemiljø.

SU består av foreldre, foresatte og ansatte i barnehagen slik at hver gruppe er likt representert. I tillegg deltar daglig leder som eiers representant. SU skal være et rådgivende, kontaktskapende og samordnende organ.

- Foreldrene har rett til brukermedvirkning og er de viktigste samarbeidspartnere for de ansatte.

Våre samarbeidspartnere

Sjøhagen FUS har flere samarbeidspartnere. De gir oss en trygghet i hverdagen ved å bistå oss med observasjoner og veiledning, og noen av samarbeidspartnerne er også viktige i forhold til dere foreldre / foresatte. Noen samarbeidspartnere vil være synlig på basen og det er ikke alltid det vil være felles informasjon og hvilket arbeid de er der for.

Vi presenterer her noen av våre viktigste samarbeidspartnere barnehageåret 2026-2027.

PPT – Pedagogisk Psykologisk tjeneste

Jobber sammen med oss i forhold til sosial kompetanse, atferdsvansker, lekekoder og samspill med andre barn. I tillegg kommer de inn og bidrar innenfor språk. Det er også PPT som gjør utredning av barn og eventuelt gir vedtak til ekstraressurser. Når vi samarbeider med PPT om et barn, vil foreldre og foresatte alltid være involvert i prosessen.

PVK, Pedagogisk veiledning og kvalitet

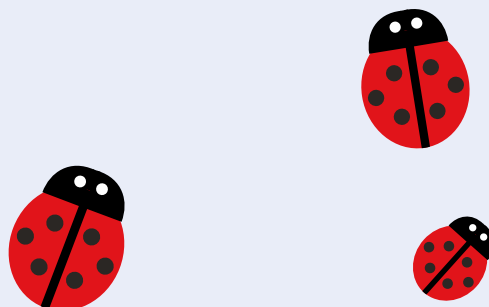
Dette er en egen avdeling i Moss kommune som har som overordnet mandat å bidra til en inkluderende praksis i barnehagene i Moss kommune. PVK tilbyr i tillegg til veiledning kompetanseheving i form av kurser, fagsamlinger og lederstøtte for å styrke en inkluderende praksis.

Barnevernet

Barnehagen søker barnevernet om råd og veiledning og har meldeplikt når vi blir urolige eller får en bekymring for barns omsorgssituasjon eller utvikling. Barnevernet kan også brukes til veiledning i hjemmet og kan gi økonomisk støtte til tiltak for barn, for eksempel til barnehageplass.

Barnehagemyndigheten i Moss

Barnehagemyndigheten utfører blant annet tilsyn i barnehagen og har hovedansvaret for barnehageopptaket i kommunen. I tillegg er de samtalepartnere som skal hjelpe til med å veilede ved behov.

7. OVERGANGER

Tilvenning i barnehagen

«Barnehagen skal i samarbeid med foreldrene legge til rette for at barnet kan få en trygg og god start i barnehagen. Barnehagen skal tilpasse rutiner og organisere tid og rom slik at barnet får tid til å bli kjent, etablere relasjoner og knytte seg til personalet og til andre barn.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

I Sjøhagen FUS praktiserer vi foreldreaktiv tilvenning. Dette vil si at foreldrene er i stor grad involvert de fem første dagene til barnet sammen med en til to tilknytningspersoner. Vi bruker denne tiden på å bli kjent med barnet og dets rutiner. Vi tar barnet på alvor og tilnærmer oss i et rolig tempo slik at barnet selv velger når det føler seg klar for nye bekjenskaper. Vi møter alle barn på en likeverdig og individuell måte. Tilvenningen foregår i grupper og over flere dager etter barnets behov.

Før oppstart	Barn og foreldre inviteres til flere besøk i barnehagen i forkant av oppstart oppstartssamtale
Dag 1 og 2	Foreldrene er sammen med barnet sitt hele tiden og har alt ansvar for barnet Kontaktpersonene er sammen med barnet og foreldrene
Dag 3	Foreldrene er sammen med barnet sitt hele tiden, men opptrer litt mer tilbaketrukket enn dag 1 og 2
Dag 4	Foreldrene er i utgangspunktet til stede i barnehagen hele dagen, men kan gå fra basen når barnet sover Kontaktpersonene tar mer ansvar for barnet gjennom dagen
Dag 5	Foreldrene er til stede i barnehagen, men holder seg i bakgrunnen om barnet er trygg nok for det
Første uken etter tilvenning. Anbefales	Korte dager Rolige ettermiddager (hjemme og i barnehagen)

Overgang mellom barnehage og skole

Barnehagen skal i samarbeid med foreldre og skolen legge til rette for at barna kan få en trygg og god overgang fra barnehage til skole og eventuelt skolefritidsordning. De eldste barna skal få mulighet til å glede seg til å begynne på skolen og oppleve at det er en sammenheng mellom barnehagen og skolen. Barnehagen skal bidra til at barna kan avslutte barnehagetiden på en god måte og møte skolen med nysgjerrighet og tro på egne evner
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 33).

Siste året i barnehagen begynner skolestarterne i Froskeklubben. Vi syntes det er viktig å ha et her-og-nå perspektiv for at barna skal nyte tiden de har i barnehagen uten å vektlegge at de snart skal begynne på skolen.

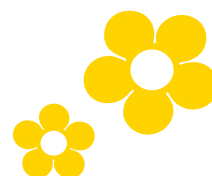
Barna får egne fordeler som å være litt alene på en begrenset del av uteområdet i barnehagen, dra på lengre turer og har egne samlinger ukentlig gjennom hele året.

- Barna får eget sertifikat på at de er i Froskeklubben
- Vi ønsker å styrke barnas selvfølelse og hjelpe de å modnes til de skal begynne på skolen
- Vi ønsker å styrke selvfølelsen til barna gjennom mestringsopplevelser og samtaler om hvordan man er en god venn
- Alle barna får hver sin Trampolinebok, et aktivitetshefte med ulike førskoleoppgaver, slik at de får et best mulig utgangspunkt for lese- og skriveopplæring når de begynner på skolen

Vi har et tett samarbeid med Nøkkeland skole. Personalet hospiterer hos hverandre og vi gjennomfører ulike aktiviteter sammen med skolen. Barn som sokner til andre skoler følger samarbeidet vi har med Nøkkeland skole. Alle barn i Moss kommune får egne innbydelser til bli-kjent dager sammen med foreldrene til den skolen de skal begynne på.

Overganger innad i barnehagen

Gode overganger er viktig for barnas trivsel og utvikling, og vi har derfor utarbeidet rutiner for å sikre at barnas overgang til ny base blir ivarettatt på best mulig måte. Rutiner er åpen for endring ut ifra barnegruppens behov.

8. BARNEHAGEN SOM PEDAGOGISK VIRKSOMHET

Lærende organisasjon

«Målet med barnehagen som pedagogisk virksomhet, er å gi barna et tilrettelagt tilbud i tråd med barnehageloven og rammeplanen. For å oppnå dette skal barnehagen være en lærende organisasjon, og det pedagogiske arbeidet skal være begrunnet i barnehageloven og rammeplanen.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

I FUS er vi lærende barnehager. Personalet er i kontinuerlig utvikling, reflekterer over faglige og etiske problemstillinger, holder seg faglig oppdatert og er gode rollemodeller. Senge (2006) sier: “en lærende organisasjon er en organisasjon som kontinuerlig forbedrer sin evne til å skape sin egen framtid.” Vi legger derfor vekt på at personalet utvikler sine evner og bygger sin kapasitet slik at barna møter omsorgsfulle og kompetente ansatte.

Vi ser på barnehagen som en lærende organisasjon der hele personalgruppen utvikler seg i fellesskap. Arbeidet vårt bygger på refleksjon, samarbeid og kontinuerlig profesjonsutvikling. Gjennom felles faglige prosesser—som veiledning, drøftinger i personalmøter og bruk av pedagogisk dokumentasjon—utforsker vi praksis og videreutvikler den. Alle ansatte har ansvar for å bidra aktivt til læringskulturen ved å dele erfaringer, stille spørsmål og utfordre både seg selv og kollegaer på en konstruktiv måte.

Planlegging

Planlegging gir personalet grunnlag for å tenke og handle langsiktig og systematisk i det pedagogiske arbeidet. Planleggingen skal bidra til kontinuitet og progresjon for enkeltbarn og barnegruppen, og skal være utgangspunkt for refleksjon og utvikling av virksomheten

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 37).

Våre metoder for planlegging:

Planleggingen vår skjer på flere nivåer: rammeplanen, årsplan, månedlige planer og ukentlig refleksjon i teamene. Vi planlegger med utgangspunkt i barnas interesser, behov og barnehagens verdigrunnlag. Planleggingen skal være fleksibel, slik at vi kan justere innhold og arbeidsmåter når barna viser nye retninger eller behov. Vi bruker observasjon, dialog og faglig refleksjon som grunnlag for valg av temaer, aktiviteter og pedagogiske strategier.

- Ukeplan i Mykid
- Møter som basemøter, ledermøter, gruppemøter og planleggingsdager
- Oppfølging av enkeltbarn i barnegruppen

Vurdering

Barnehagen skal jevnlig vurdere det pedagogiske arbeidet. Det betyr at det pedagogiske arbeidet skal beskrives, analyseres og fortolkes ut fra barnehagens planer, barnehageloven og rammeplanen. Vurderingsarbeidet skal bygge på refleksjoner som hele personalgruppen er involvert i. Barnets trivsel og allsidige utvikling skal observeres og vurderes fortløpende, med utgangspunkt i barnets individuelle forutsetninger og kunnskap om barns utvikling og behov. Barnets erfaringer og synspunkter skal inngå i vurderingsgrunnlaget

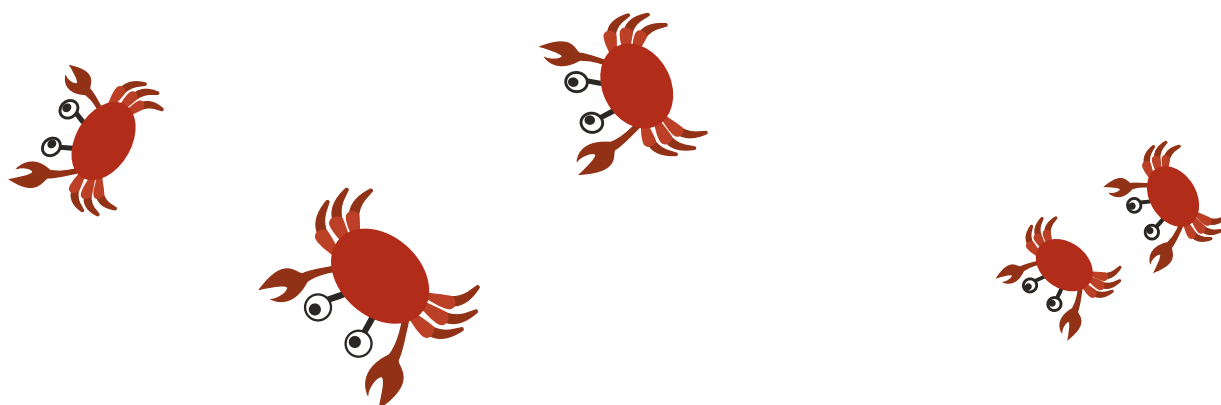
(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 38).

Vurdering er en integrert del av vår pedagogiske praksis. Vi vurderer jevnlig om arbeidet vårt støtter barns trivsel, utvikling og læring, og om vi lever opp til mål og intensjoner i rammeplanen og årsplanen. Dette skjer gjennom observasjoner, praksisfortellinger, refleksjon i personalgruppen og systematiske vurderingsmøter, men også gjennom henting- og leveringssituasjoner, barnesamtaler og foreldresamtaler. Vurderingen danner grunnlag for justeringer og videreutvikling av praksis, og sikrer at vi er i kontinuerlig forbedring.

Dokumentasjon

Dokumentasjon av personalets arbeid synliggjør hvordan personalet arbeider for å oppfylle kravene i barnehageloven og rammeplanen. Dokumentasjon av det pedagogiske arbeidet skal inngå i barnehagens arbeid med å planlegge, vurdere og utvikle den pedagogiske virksomheten (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 39). Pedagogisk dokumentasjon brukes for å synliggjøre barnas prosesser og barnehagens pedagogiske arbeid. Dokumentasjonen kan være bilder, tekst, samtaler, praksisfortellinger eller konkrete spor av barnas lek og prosjekter. Dokumentasjonen brukes både for å gi innblikk til foreldre og for å styrke vår egen refleksjon rundt hva, hvordan og hvorfor vi jobber som vi gjør. Vi legger vekt på etisk og bevisst bruk av dokumentasjon, og ivaretar barnas personvern og integritet i hele prosessen.

Dokumentasjonskanaler: Dokumentasjonsvegg, MyKid, Årsplan, Facebook, Instagram, kvartalsvurderinger.

Tilrettelegging av det allmennpedagogiske tilbudet for barn som trenger ekstra støtte

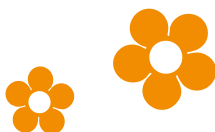
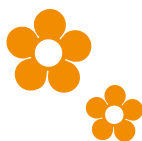
Barnehagen skal tilpasse det allmennpedagogiske tilbudet etter barnas behov og forutsetninger, også når noen barn har behov for ekstra støtte i kortere eller lengre perioder. Barnehagen skal sørge for at barn som trenger ekstra støtte, tidlig får den sosiale, pedagogiske og/eller fysiske tilretteleggingen som er nødvendig for å gi barnet et inkluderende og likeverdig tilbud. Inkludering i barnehagen handler også om tilrettelegging for sosial deltakelse. Hvis det er grunn til å tro at barnets behov ikke kan dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet, skal barnehagen opplyse foreldrene om retten til å kreve en sakkyndig vurdering av om barnet har behov for spesialpedagogisk hjelp

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40).

I barnehagen møter alle barn et inkluderende fellesskap der de får mulighet til å utvikle seg ut fra egne forutsetninger. For barn som trenger ekstra støtte, tilrettelegger vi innenfor det allmennpedagogiske tilbudet gjennom varierte læringsarenaer, fleksible rutiner, tett voksenstøtte og målrettet arbeid i små grupper eller en til en.

Vi samarbeider tett med foresatte og aktuelle faginstanser, og arbeidet forankres i systematisk kartlegging, felles refleksjon og individuelle mål. Målet er å bygge trygghet, mestring og deltakelse i barnefellesskapet, og å sikre at hvert barn får den støtten de trenger der de er.

Barnehagen har ansvar for å vurdere om barnets behov dekkes innenfor det allmennpedagogiske tilbudet. Dersom det oppstår tvil om behovene kan ivaretas i ordinær drift, skal foresatte informeres om retten til sakkyndig vurdering og muligheten for spesialpedagogisk hjelp. Samtidig er det barnehagens ansvar å sikre at barn som mottar slik hjelp fortsatt er en naturlig del av barnegruppen og det ordinære tilbudet. Barnehagen bruker alternativ og supplerende kommunikasjon (ASK) for barn som har behov for det.

SAMMEN GIR VI
BARNDOMMEN VERDI:
VENNSKAP, LEK OG GLEDE
OG HVERDAGSMAGI

9. BARNEHAGENS FAGOMRÅDER

Barnehagen har 7 ulike fagområder:

- Kommunikasjon, språk og tekst
- Kropp, bevegelse, mat og helse
- Kunst, kultur og kreativitet
- Natur, miljø og teknologi
- Antall, rom og form
- Etikk, religion og filosofi
- Nærmiljø og samfunn

«Fagområdene gjenspeiler områder som har interesse og egenverdi for barn i barnehagealder, og skal bidra til å fremme trivsel, allsidig utvikling og helse. Barnehagen skal se fagområdene i sammenheng, og alle fagområdene skal være en gjennomgående del av barnehagens innhold. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag slik at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag. Barna skal utvikle kunnskaper og ferdigheter innenfor alle fagområder gjennom undring, utforsking og skapende aktiviteter.»

(Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 47).

I Sjøhagen FUS har vi utarbeidet en progresjonsplan for å synliggjøre hvert enkelt fagområde tilpasset barnets alder, erfaringer, interesser, kunnskaper og ferdigheter. Barnehagen skal ta utgangspunkt i barnas engasjement og bidrag til at arbeidet med fagområdene kan oppleves som en meningsfull og morsom del av barnas hverdag.

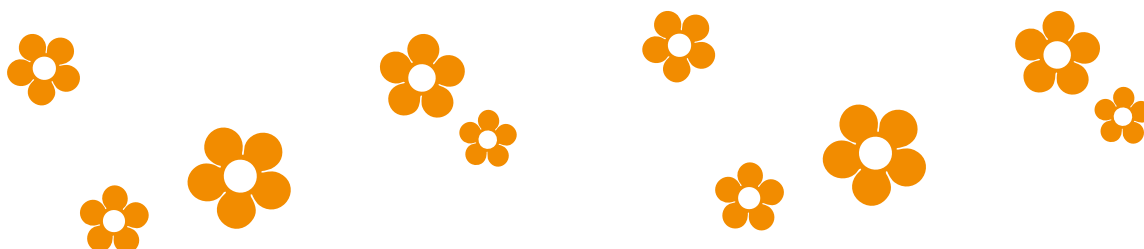
KOMMUNIKASJON, SPRÅK, TEKST

«Gjennom arbeid med fagområdet skal barnehagen bidra til at barna får utforske og utvikle sin språkforståelse, språkkompetanse og et mangfold av kommunikasjonsformer»

(Rammeplanen, 2017).

Hos oss i Sjøhagen FUS er det viktig at personalet skaper et variert språkmiljø, hvor vi har fokus på språkstimulering gjennom å benevne alt vi gjør sammen med barna. Vi skal fantasere, leke med lyder og rytmer for å stimulere barnas fortellerglede, samt evnen til å reflektere og undre seg.

KRABBESLOTTET	FROSKEDAMMEN	FROSKEKLUBBEN
Barna får erfaring med rim, regler, sanger og bevegelsessanger. Barna blir lest for og opplever dramatisering av eventyr. Bruke språk og snakke med barna en til en ved eks bleieskift samt sette ord på alt vi gjør. De ansatte stiller åpne spørsmål som krever annet enn ja og nei som svar. De voksne har fokus på språkstimulering, setter ord på det de gjør og gir barna erfaring med verbalt og nonverbalt språk. Får enkle beskjeder/ oppgaver, som skaper mestringsfølelse. Enkel «Kims» lek med færre konkrete. Bruk av enkle spill. Vi hjelper barna å sette ord på følelser og veileder de til å løse konflikter.	Vi jobber med at barna skal kjenne igjen sitt eget navn og får førstehåndserfaring med tall og bokstaver. Høytlesning i samlingsstunder, måltidet og i mindre grupper. Fokus på språkstimulering i alle her og nå situasjoner. Gjennom ulike opplevelser skal barna få kjennskap til utvikling av sansene sine. Barna møter et mangfold av bøker, sang, bilder og konkrete.	Barna øver på å skrive navnet sitt og utforsker skriftspråket. Vi leser bøker med litt lengre handling for barna og synger sanger med flere vers. Barna øver på å uttrykke seg muntlig i gruppe og en til en. Vi oppmuntrer de til å fortelle om opplevelser og erfaringer, og sette ord på følelser og meninger. Barna leker med bokstaver, lyder og tallbegreper og er med på å lage egne fortellinger. Barna deltar i samlinger med blant annet eventyrfortelling, sang og bevegelse, dramatisering med konkrete og lek med rimord.

KROPP, BEVEGELSE, MAT OG HELSE

«Gode vaner som tilegnes i barnehagealder, kan vare livet ut. Barnehagen skal legge til rette for at alle barn kan oppleve bevegelsesglede, matglede og matkultur, mentalt og sosialt velvære og fysisk og psykisk velvære. Barnehagen skal bidra til at barna blir kjent med kroppen sin og utvikler bevissthet om egne og andres grenser» (Rammeplanen, 2017).

I Sjøhagen FUS er vi aktive og tilstedeværende voksne som støtter og utfordrer barna til bevegelseslek. Vi skal veilede alle barn slik at de opplever mestringsfølelse. Arbeidet med SmartMat gjør at vi vet hva et godt og variert kosthold gjør for kroppen vår. Arbeidet med kjøkkenhagen viser prosessen fra jord til bord. Vi jobber for at alle barna skal få en god selvfølelse. Dette anser vi som noe av det viktigste vi kan gi barna i løpet av den tiden de er hos oss.

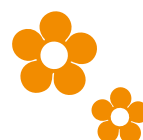
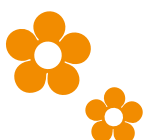
KRABBESLOTTET	FROSKEDAMMEN	FROSKEKLUBBEN
Vi gir barna bevegelsesglede og plass til lek ute og inne hver dag. Tumlelek, lek med ball, puter og madrasser. Barna får oppleve turer i nærmiljøet og mulighet til å bevege seg på ulike underlag. Vi ønsker at barna skal utvikle et positivt forhold til mat gjennom at de kan være med i matlaging og delta i arbeidet med kjøkkenhagen. Barna øver seg på å gå på do og slutte med bleie. Barna lærer gode rutiner i forhold til hygiene, eks håndvask. Bevegelsessanger med benevning av kroppsdelar for å få kunnskap om kroppen. Vi jobber for at barna skal bli kjent med å få et forhold til sine egne og andres grenser og forholde seg til dem.	Barna øver på grunnleggende bevegelser (som f.eks rulle, hoppe og hinke) for å videreutvikle motoriske ferdigheter, kroppsbeherskelse, koordinasjon og fysiske egenskaper. Vi går på turer i nærmiljøet, i ulendt terreng og barna bærer tursekken sin selv. Barna øver på å mestre av og påkledning selv i garderoben. Barna øver på hvordan være sosial i måltidsituasjoner (f.eks dekkebord, sende til hverandre, turtaking og rydde etter seg) Barna øver seg på å gå på do og slutte med bleie. Barna får erfaringer i forhold til risiko, som f.eks. fart og høyde.	Vi gir barna gode erfaringer med å være ute i naturen ved å gå lengre turer, utfordre seg selv fysisk i ulendt terreng, klatre i trær, balansere og bruke sanseløyper. Vi lærer barna å beherske av- og påkledning og å holde orden i egne klær. Vi har fokus på at barna selv skal kunne vurdere påkledning opp imot årstid og vær. Vi skal gi barna kjennskap til elementene i et sunt kosthold. Vi utfordrer barna til å utvide smakssansen. Barna lærer å ha et godt forhold til hygiene, være trygge på sin kropp, sette grenser for sin egen kropp, bli kjent med egne følelser og respektere andres grenser. Vi er opptatt av å ha en balanse mellom fysisk og psykisk velvære. Vi har hvilestunder inne med rolig musikk, yoga og hengekøyer ute. Barna får også velge roligere aktiviteter ved behov.

KUNST, KULTUR OG KREATIVITET

«I barnehagen skal barna få estetiske erfaringer med kunst og kultur i ulike former og organisert på måter som gir barna anledning til utforskning, fordypning og progresjon»
(Rammeplanen, 2017).

Vi ønsker å være lyttende og anerkjennende i møte med barnas skaperglede. Vi har et bevisst forhold til hva slags kunstopplevelser vi ønsker å gi barna. Vi setter av tid til at barna kan bearbeide inntrykk og følelser i møte med kunst, kultur, og estetikk gjennom skapende aktiviteter inne og ute. Vi benytter oss av naturens materialer i lek, læring og kunstneriske uttrykk.

KRABBESLOTTET	FROSKEDAMMEN	FROSKEKLUBBEN
Vi vil gjøre barna kjent med å bruke tegneblyanter, pensel og fingermaling. Vi vil gi barna erfaring med å forme sand og snø. Lek med plastelina og duplo. Barna skal få erfare rytmer med bruk av rytmeinstrumenter. Vi skal legge til rette for utvikling av fantasi og skaperglede i leken. Vi skal spille musikk og legge til rette for dans og bevegelsesglede. Barna blir kjent med enkel dramatisering, som tilskuere og deltakere.	Barna skal få prøve forskjellige instrumenter. Barna skal få erfaring med å bruke 3. dimensjonale uttrykk. Snekring, plastelina og naturmaterialer. Barna skal få øvelse i å bruke fantasi, kreativ tenkning og glede gjennom skapende virksomhet inne og ute. Bli kjent med eventyr, musikkverk og malerier fra ulike tidsepoker. Barna får erfaring med å være tilskuer og dramatisere foran et publikum.	Vi skal jobbe målrettet mot å ha et godt blyantgrep. Barna skal få kjennskap til å blande og bruke primærfargene i skapende arbeid, og male med og på ulikt materiell. Barna skal kunne oppleve ulike følelsesuttrykk i musikk, drama og kunst. Vi vil gi barna et forhold til kunst og kultur gjennom besøk på utstillinger, teater og lignende. Byvandring hvor vi ser på, samtaler og får kunnskap om statuer i Moss. Barna lærer dikt utenat som de fremfører for de andre på basen. Barna er med på BlimE dansen hvert år.

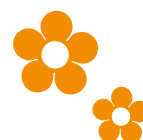
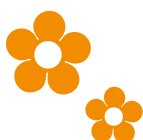

NATUR, MILJØ OG TEKNOLOGI

«Barnehagen skal legge til rette for at barna får et mangfold av naturopplevelser og får oppleve naturen som arena for lek og læring.»
(Rammeplanen, 2017).

Vi legger til rette for mangfoldige naturopplevelser, hvor vi samtaler med barna og gir de tid til å undre seg, stille spørsmål, reflektere over det de ser og opplever. Vi vil synliggjøre naturfenomener og legge vekt på bærekraftig utvikling gjennom å snakke med barna om hvordan vi på en best mulig måte skal ta vare på naturen og jordkloden vår.

KRABBESLOTTET	FROSKEDAMMEN	FROSKEKLUBBEN
Vi blir kjent med dyrelyder og ser etter sportegn på tur. Vi vil at barna skal oppleve glede ved å være ute i ulikt vær og ulike årstider gjennom at ansatte viser engasjement og legger til rette for gode opplevelser ute. Barna skal få utforske hele barnehagens uteområde. Synliggjøre naturfenomener som f.eks. ved å lage is og smelte is. Vi eksperimenterer gjennom året og vi eksperimenterer og undrer oss over fysiske lover. Barna får erfaring med å bruke digitale hjelpemidler. Snakke om hvordan liv blir til og utvikler seg.	Vi skal studere hva vi finner på bakken, i skogen, i fjæra og reflektere om sammenhenger i naturen. Barna lærer om dyr og dyreliv. Lage konstruksjoner av ulike materialer og utforske muligheter som ligger i redskaper og teknologi. Barna skal lære seg gode holdninger og respekt for naturen. Få kjennskap til menneskets utvikling. Barna skal få oppleve undring over naturens mangfoldighet, og få bevissthet rundt de fire årstidene. Barna skal få kjennskap til brannvern.	Barna skal få en begynnende forståelse av begrepet "bærekraftig utvikling" gjennom kildesortering, de er med på prosessen fra jordt til bord i egen kjøkkenhage, lærer å ta vare på alt liv i naturen og rydder søppel på tur i nærmiljøet. Vi bruker gjenbruksmateriell til å skape nye lekemiljøer inne og ute. Vi utforsker muligheter som ligger i redskapet og teknologi. Vi utforsker og eksperimenterer med naturfenomener der barna får tid og anledning til å stille spørsmål, reflektere og lage egne forklaringer på problemstillinger, og delta i samtaler om det de har erfart og lært.

ANTALL, ROM OG FORM

«Arbeid med fagområdet skal stimulere barnas undring, nysgjerrighet og motivasjon for problemløsning»
(Rammeplanen, 2017).

Personalet skal motivere, være med og undre seg og stimulere til matematiske aktiviteter i hverdagen. Vi skal støtte barnas nysgjerrighet og oppmuntre til utholdenhet i problemløsning og logisk tenkning. Dette skal vi gjøre gjennom aktiv bruk av matematiske begreper og utdypende samtaler.

KRABBESLOTTET	FROSKEDAMMEN	FROSKEKLUBBEN
Barna skal lære begrepene stor og liten gjennom fysisk erfaring med gjenstander. (liten ball, stor ball, kort, lang, over, under, foran, bak) Barna skal få erfare å sette sammen enkle puslespill og dermed få erfaring med former og gjenstanders egenskaper. Erfaring med mengde og telling gjennom matlaging og i lek. Bruke kroppen og sansene for å utvikle romforståelse gjennom lek og hinderløype. Vi bruker sang, rim og regler for å lære å få kjennskap til former, matematiske begreper og farger.	Barna skal lære om former og øve på å telle gjenstander. Barna skal få erfaring med problemløsning, mengde, størrelser gjennom å bygge med lego og kulebane. Barna skal utvikle grunnleggende matematiske begreper gjennom f.eks. å dekke på tralla, lære om en til en korrespondanse, dvs. dekke på til riktig antall barn som skal spise.	Barna skal få erfaring med sortering på forskjellige måter, speiling av former som f.eks. når man klipper snøkrystaller. Barna skal få kjennskap til tallrekken, kjenne til ukedagene, måneder og de fire årstidene. Barna skal kjenne til begreper som størst – minst, yngst – eldst, tung – lett osv. Barna skal få kjennskap med måleenheter som meter, grader, liter og å bruke ulike måleredskaper som termometer, målebånd osv.

ETIKK, RELIGION OG FILOSOFI

«Etikk religion og filosofi er med på å forme måter og oppfatte verden og mennesker på og preger verdier, normer og holdninger.»

(Rammeplanen, 2017).

Vi skal møte hvert enkelt barn og familie med interesse, nysgjerrighet og respekt. Vi skal undre oss over eksistensielle, etiske og filosofiske spørsmål. Vi skal legge til rette for barnas nysgjerrighet, interesse og toleranse for ulikheter. Personalet skal være bevisst på egne holdninger og verdier i møte med barn og deres familier.

KRABBESLOTTET	FROSKEDAMMEN	FROSKEKLUBBEN
Vi vil at barna skal lære og erfare empati, gjennom fokus på å kjenne igjen og forstå følelsene: lei seg, glad og sint. Barna skal få oppleve å bli sett, hørt og forstått. Barna skal være med å markere høytider og tradisjoner Vi vil gi barna kjennskap til den kristne kulturarven, samt religiøse høytider og tradisjoner som er representert i barnehagen. Barna skal få rom til å undre seg.	Barna skal få lære å kjenne igjen følelser og undre seg over følelsesuttrykk. Barna skal lære å forhandle, dele og forholde seg til konfliktløsning og turtaking. Barna skal få oppleve å ha innflytelse i barnehagen. Barna skal lære å se egne og andres følelser og behov, hjelpe hverandre og respektere hverandre. Barna lærer at «Du er god nok som du er, der du er». Barna skal utvikle evne til å løse konflikter. Barna får kjennskap til, forstå og reflektere over grunnleggende normer og verdier. Barna skal få utvikle evnen til å stille spørsmål, reflektere og undre seg.	Vi ønsker at barna skal kunne uttrykke tanker, spørsmål og være nysgjerrig på livet. Vi ønsker å lære barna respekt for mangfold. Kjenne til at alle mennesker er forskjellige og har ulike forutsetninger. Barna skal utvikle interesse og respekt for hverandre og forstå verdien av likheter og ulikheter i et fellesskap. Barna får kjennskap til åndsfrihet, kristne tradisjoner og andre tradisjoner knyttet til hvert enkeltbarns religion og livssyn.

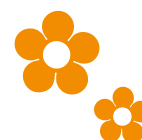
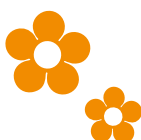
NÆRMILJØ OG SAMFUNN

«Barnas medvirkning i barnehagehverdagen, legger grunnlaget for videre innsikt og erfaring med deltakelse i et demokratisk samfunn»

(Rammeplanen, 2017).

Barna oppmuntres til å erfare at deres meninger teller og kan gjøre en forskjell i hverdagen. Alle skal ha lik mulighet for deltakelse. Det stilles krav til de ansattes engasjement og evne til å tolke barnas uttrykk og følelser. Vi jobber aktivt med formålsparagrafen, slik at barna blir best mulig rustet til å bli en del av et demokratisk samfunn. Vi skal synliggjøre og verdsette de gode øyeblikkene i barnegruppa. Barna skal få kjennskap til nasjonale minoriteter og urbefolkning.

KRABBESLOTTET	FROSKEDAMMEN	FROSKEKLUBBEN
Barna skal oppleve at likestilling har en betydning i hverdagen.	Barna blir kjent med hvilke fasiliteter nærmiljøet har å by på (eks vann, båter, tog, strand og butikk.)	Barna lærer seg å kunne stille spørsmål, samtale og filosofere rundt demokratiske prosesser
Barna får tilhørighet til hverandre som gruppe gjennom felles aktiviteter og opplevelser.	Bussturer, bli kjent med byen vår.	Vi går på tur for å se hvor barna bor og øver på gateadressen til hvert barn.
Barna lærer navn på andre barn og voksne i barnehagen.	Barna lærer navnet på barnehagen og byen vår.	Barna skal få høre om og bli kjent med norske minoriteter, særlig samene
Barna lærer enkle oppgaver som å legge ting i hylla, rydde etter maten.	Barna utvikler samhold og gruppefølelse gjennom samlingsstunder og andre aktiviteter.	Barna skal få kjennskap til FNs barnekonvensjon
Barna får høre om og blir kjent med norske minoriteter, særlig samene	Barna hjelper til med enkle oppgaver, sette på tralla og generelt bidra til fellesskapet ved å "hjelp til".	
Barna får oppleve og bli kjent med området rundt barnehagen når vi er på tur.	Barna skal få erfare at de selv og andre er med på å påvirke og at alle er viktig for fellesskapet. Samt erfare at egne handlinger kan påvirke andre.	
	Barna blir kjent med norske minoriteter, med særlig fokus på samene	

Personalets kompetanseplan

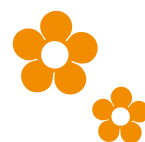
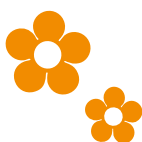
I Sjøhagen FUS har vi en kompetent personalgruppe, vi har ulik kompetanse, erfaringer, kulturell bakgrunn, spenn i alder og begge kjønn representert. Vi utfyller hverandre på en god måte og forsøker til enhver tid å utnytte hver enkelt medarbeiders beste egenskaper.

Samtidig jobber vi jevnlig med etisk refleksjon og tydelig ledelse, slik at vi alle kan strekke oss og heve kvaliteten i barnehagen ytterligere.

Nyansatte blir introdusert for FUS-skolen trinn 1 og 2 internt i barnehagen. Samt at vi har en fadderordning både for fast ansatte og midlertidige, for å følge opp og veilede tidligst mulig. Vi ønsker å skape trygge forutsigbare rammer for de ansatte med mulighet for utvikling.

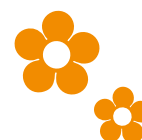
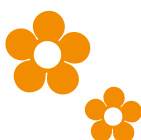
Selv om vi er en stabil og kompetent personalgruppe ønsker vi å stadig være i utvikling for å bli enda bedre i hverdagen vår. Kommende barnehageår ar vi derfor følgende konkrete planer:

TEMA	DELTAGERE
CLASS-sertifisering og resertifisering	CLASS-ressurspersoner
Barnet Først FUS satsning	Hele personalet
Tuning into Kids veiledning	Hele personalet
TIK-boostere	TIK-ressurspersoner
Livredningsprøve i vann	Utvalgt personale

Hva skjer dette barnehageåret?

HVA	NÅR	HVEM
Plandag	13. og 14. august	Personalet, barnehagen er stengt
Foreldremøte Krabbeslottet	22. september	Personalet, foresatte på Krabbeslottet
Foreldremøte Froskedammen	24. september	Personalet, foresatte på Froskedammen
FN-markering	22. oktober	Barn, personalet, foresatte
Plandag, felles for nettverk Østfold	19. november	Personalet, barnehagen er stengt
Nissefest	4. desember	Nissefest
Lucia	11. desember	Barna i Froskeklubben utgjør Luciatog, personalet, alle foresatte som ønsker kan delta, både fra Krabbeslottet og Froskedammen.
Samefolkets dag	5. februar	Barn, personalet
Påskelunsj	19. mars	Barn, personalet
Foreldremøte	April	Personalet, alle foresatte
FUS-dagen	29. april	Barn, personalet
Dugnad	11. mai	Alle
Maifest	13. mai	Alle
Plandag	18. og 19. mai	Personalet, barnehagen er stengt
Avslutningsseremoni Froskeklubb	3. juni	Barna i Froskeklubben, deres familier og personalet på Froskedammen

Kunnskapsdepartementet. (2017).
Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver.
Hentet fra <https://www.udir.no>